

Het familiebedrijf in, of toch je vleugels uitslaan?

In een toneelstuk in de oude meelfabriek in Leiden staat een herkenbaar thema centraal: loyaliteit aan je broodheer. Bijna iedere persoon die gaat werken kent dit dilemma: kies je voor het bedrijf waar je familie al decennia werkt, of breek je daarvan los?

Acteurs van de voorstelling 'Wij van de fabriek'.

FOTO: BEN VAN DUIN

Irene Schoemakers

Ik begrijp niet uit welk deeg deze jongen gekneet is', zegt opa Henk.

Moeder Marie: 'Gewoon, uit ons deeg.'

Opa Henk: 'Je had hem op z'n twaalfde al uit de schoolbanken moeten trekken.'

In de fabriek leer je echt wat leven is.'

Het theaterstuk *Wij van de fabriek* van PS|Theater, het stadsgezelschap van Leiden, gaat over de transformatie die Leiden eind vorige eeuw doormaakte van industriestad naar kennisstad. Een ontwikkeling die grote gevolgen had voor de arbeiders uit de plaatselijke meelfabriek. Blijf je bij het oude vertrouwde? Of durf je te kiezen voor veranderingen?

Precies dit dilemma is wat de hoofdpersoon Kees Dujardin bezighoudt. *Wij van de fabriek*, geschreven door Eva Mathijssen, gaat dit weekend in première.

We zien Dujardin in 1958. Hij is dan vijftien jaar en krijgt de fabrieksoverall van zijn overleden vader cadeau, met alle verwachtingen van dien. We zien hem ook in 1973, als de gemeente Leiden financieel onder curatele wordt gesteld, en we zien hem in 1988, het jaar dat de meelfabriek haar poorten moet sluiten. De rode draad van de voorstelling vormt de worsteling met de hang naar traditie en loyaliteit versus de drang naar vrijheid

en vernieuwing. Kees hunkert naar dat laatste, maar kiest — plichtsgetrouw als hij is — voor het eerste.

Het decor van deze productie vormt de daadwerkelijke meelfabriek van toen, een vervallen industrieel complex uit 1884 in het hart van Leiden dat binnenkort wordt gerenoveerd waardoor er ruimte komt voor lofts, appartementen, galeries, winkels en horeca. Het pand was ooit een hypermoderne stoommeelfabriek waar eind jaren vijftig zo'n 150 productiemedewerkers dagelijks 420 ton bloem produceerden, goed voor 750 duizend broden. In een van de vervallen ruimten vindt deze voorstelling plaats.

Het publiek zit letterlijk in de fabriek waarover het verhaal gaat en kijkt door de verweerde ramen uit op de oude binnenstad van Leiden. Waar een kleine vijftig jaar geleden nog fabrieken en arbeiders het straatbeeld bepaalden, lopen nu studenten boodschappenkarren met kratten pils en zakken chips voort te duwen. De praktijk heeft hier plaatsgemaakt voor de wetenschap. Doen is denken geworden. 'We zijn gemaakt uit doen, jongen, niet uit denken', zegt moeder Marie tegen zoon Kees tijdens een laatste repetitie van het stuk. 'Je kunt wel denken dat je ademhaalt, maar als je het niet doet, ga je dood.'

'Ik ken de tweestrijd van de hoofdpersoon', vertelt artistiek leider en medeoprichter van het stadsgezelschap Pepijn Smit (33). 'Ik ben opgegroeid in een familiebedrijf. Als vierde generatie moest ook ik kiezen: ga ik in het bedrijf,

“

De hunkering naar de veilige omgeving van zo'n bedrijf is wat mijn generatie bezighoudt

“

We spraken oud-V&D'ers. Ze waren hun houvast kwijt. Sommigen waren radeloos

“

Familiebedrijven hebben tijdens de laatste crisis ingeteerd om mensen te behouden

.....
Wij van de fabriek van PS|Theater speelt van 4 tot 20 november in De Meelfabriek te Leiden.